

ปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษา

ประวัติการอุดมศึกษาจะจารึกครั้งหลังของศตวรรษนี้ไว้ว่า เป็นช่วงเวลาที่การอุดมศึกษาขยายตัวอย่างเด่นชัดที่สุด คือมีจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนทั่วโลกเพิ่มขึ้นมากกว่า 6 เท่า จาก 13 ล้านคนในปี 2503 เป็น 82 ล้านคนในปี 2538 แต่ในช่วงเวลาเดียวกันนี้เอง ช่องว่างด้านการเข้าศึกษาและทรัพยากรเพื่อการเรียนและวิจัยในระดับอุดมศึกษาระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาและโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด ซึ่งเดิมมีมากอยู่แล้วนั้นยิ่งมากขึ้นอีก ช่วงเวลานี้ยังมีการแบ่งแยกชนชั้นทางสังคมและเศรษฐกิจมากขึ้นและโอกาสการเข้าศึกษาภายในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งในประเทศที่พัฒนาที่สุดและมั่งคั่งที่สุดบางประเทศ ก็แตกต่างกันมากขึ้น ประเทศใดก็ตามที่ไม่มีสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันวิจัยมากพอที่จะผลิตผู้มีความรู้และทักษะได้อย่างพอเพียง ก็ไม่อาจจะมั่นใจได้ว่าจะเกิดการพัฒนายั่งยืนภายในประเทศได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาและประเทศยากจน จะไม่สามารถลดช่องว่างระหว่างประเทศของตนกับประเทศพัฒนาทางอุตสาหกรรมได้เลย การแบ่งปันความรู้ความร่วมมือระหว่างประเทศและเทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถสร้างโอกาสใหม่ ๆ เพื่อลดช่องว่างนี้ได้

มีหลักฐานชัดเจนที่แสดงให้เห็นว่าอุดมศึกษาสามารถดำรงอยู่ได้นานนับศตวรรษที่ผ่านมาและสามารถปรับเปลี่ยน รวมทั้งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าในสังคม ขอบข่ายและจังหวะของการเปลี่ยนแปลงทำให้สังคมต้องอิงความรู้มากขึ้น จนการศึกษาาระดับสูงและการวิจัยกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทางวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งการพัฒนาของปัจเจกบุคคลชุมชนและประเทศชาติที่ยั่งยืนในสภาวะแวดล้อมนั้น ๆ อุดมศึกษาเองจึงเผชิญกับความท้าทายที่ยากยิ่งและจะต้องเดินหน้าต่อไปเพื่อปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้สังคมของเราที่กำลังประสบภาวะวิกฤตด้านค่านิยมสามารถหลุดพ้นจากข้อกำหนดเฉพาะด้านเศรษฐกิจไปสู่การประสมประสานมิติในเชิงลึกของศีลธรรมและจิตวิญญาณ

เพื่อแสวงหาคำตอบให้กับความท้าทายเหล่านี้และเพื่อเริ่มกระบวนการปฏิรูปอุดมศึกษาในเชิงลึกทั่วโลก ยูเนสโกจึงได้จัดการประชุมระดับโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาในศตวรรษ

ที่ 21 : วิสัยทัศน์และการปฏิบัติ ในการเตรียมการจัดประชุมครั้งนี้ยูเนสโกได้จัดทำเอกสารเชิงนโยบายเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอุดมศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2538 ต่อจากนั้นได้จัดประชุมหารือระดับภูมิภาค 5 ครั้ง (ฮาวานา เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2539 ดาการ์ เดือนเมษายน พ.ศ. 2540 โตเกียว เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 ปาเลร์โม เดือนกันยายน พ.ศ. 2540 และเบรุต เดือนมีนาคม พ.ศ. 2541) ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการที่ผ่านการรับรองจากการประชุมระดับภูมิภาคดังกล่าวซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวได้นำมาประกอบการพิจารณาในการจัดเตรียมปฏิญญาระดับปัจจุบันเช่นเดียวกับกระบวนการประมวลความคิดเห็นที่ดำเนินการเพื่อเตรียมการจัดการประชุมระดับโลก

พวกเราที่ได้เข้าร่วมการประชุมระดับโลกว่าด้วยการอุดมศึกษา ณ สำนักงานใหญ่ยูเนสโก กรุงปารีส ระหว่างวันที่ 5-9 ตุลาคม พ.ศ. 2541 จึงพร้อมใจกัน

ระลึกถึงหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง

ระลึกถึงปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งระบุไว้ในมาตรา 26 ย่อหน้าที่ 1 ว่า “ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา” และ “อุดมศึกษาพึงเปิดกว้างสำหรับทุกคนอย่างเท่าเทียมกันบนพื้นฐานของความสามารถ” และเห็นชอบกับหลักการพื้นฐานของอนุสัญญาต่อต้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (พ.ศ. 2503) ซึ่งในมาตรา 4 ได้กำหนดพันธกิจให้รัฐที่เป็นภาคี “จัดอุดมศึกษาที่ให้ทุกคนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันบนพื้นฐานของความสามารถของแต่ละบุคคล”

พิจารณาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอุดมศึกษาของคณะกรรมการ และการประชุมสำคัญ ๆ รวมถึงคณะกรรมการระหว่างประเทศด้านการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 คณะกรรมการโลกด้านวัฒนธรรมและการพัฒนา การประชุมระหว่างประเทศด้านการศึกษาสมัยสามัญ ครั้งที่ 44 และ 45 (เจนีวา พ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2539) มติของการประชุมสามัญสามัญ ครั้งที่ 27 และ 29 ของยูเนสโกโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านสถานภาพของครูระดับอุดมศึกษา การประชุมระดับโลกเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน (จอมเทียน ประเทศไทย พ.ศ. 2533) การประชุมของสหประชาชาติเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (ริโอ เดอจาเนโร พ.ศ. 2535) การประชุมเรื่องเสรีภาพทางวิชาการและความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย (ซินเนีย พ.ศ. 2535) การประชุมระดับโลกเรื่องสิทธิมนุษยชน (เวียนนา พ.ศ. 2536) การประชุมสุดยอดระดับโลกเพื่อพัฒนาสังคม (โคเปนเฮเกน พ.ศ. 2538) การประชุมระดับโลก ครั้งที่ 4 เรื่องสตรี (ปักกิ่ง พ.ศ. 2538) การประชุมระหว่างประเทศเรื่องการศึกษาและสหเทศศาสตร์ (มอสโคว์ พ.ศ. 2539) การประชุมระดับโลกเรื่องการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับ

ศตวรรษที่ 21 (มะนิลา พ.ศ. 2540) การประชุมระหว่างประเทศเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ ครั้งที่ 5 (ฮัมเบอร์ก พ.ศ. 2540) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นสำหรับอนาคตภายใต้หัวข้อ 2 (ปรับปรุงเงื่อนไขและคุณภาพของการเรียน) ที่ระบุว่า “พวกเราตั้งปณิธานว่าจะ...เปิดโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยแก่นักศึกษาผู้ใหญ่... โดยเรียกร้องให้การประชุมระดับโลกว่าด้วยการอุดมศึกษา (ปารีส พ.ศ. 2541) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงของสถาบันระดับหลังมัธยมศึกษาไปสู่สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตและกำหนดบทบาทของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกัน”

เชื่อมั่นว่าการศึกษาคือเสาหลักของสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย การพัฒนาที่ยั่งยืนและสันติภาพ ดังนั้นการศึกษาจึงควรเปิดกว้างสำหรับทุกคนตลอดชีวิตและจำเป็นต้องมีมาตรการที่ก่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะระหว่างสามัญศึกษา การศึกษาเทคนิค การศึกษาวิชาชีพ และการศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ยังรวมถึงการประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และสถาบันเทคนิค

เชื่อว่าในบริบทนี้วิสัยทัศน์ของสังคมอนาคตและบทบาทของการศึกษาโดยทั่วไปและของอุดมศึกษาโดยเฉพาะจะเป็นตัวกำหนดทางแก้ปัญหาที่ประสบในช่วงก่อนศตวรรษที่ 21

ตระหนักว่าเมื่อก้าวสู่สหัสวรรษใหม่อุดมศึกษาจะมีหน้าที่ชี้แจงคุณค่าและอุดมคติของสันติภาพและจะต้องระดมสรรพกำลังของชุมชนแห่งภูมิปัญญาเพื่อจุดหมายนั้น

พิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงจริงจังและการพัฒนาอุดมศึกษา การปรับปรุงคุณภาพและความสอดคล้องของอุดมศึกษาและการแก้ไขปัญหาท้าทายที่อุดมศึกษาประสบ ล้วนต้องการความร่วมมืออย่างแข็งขันทั้งจากรัฐบาลและสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ทั้งนักศึกษาและครอบครัว ครู อาจารย์ ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ภาครัฐ และภาคเอกชน รัฐสภา สื่อมวลชน ชุมชน สมาคมวิชาชีพ และสังคม ตลอดจนความรับผิดชอบที่เพิ่มมากขึ้นของสถาบันอุดมศึกษาต่อสังคมและการจัดการให้สามารถตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษาได้ในเรื่องการใช้ทรัพยากรของรัฐและเอกชน ของชาติและนานาชาติ

เน้นย้ำว่าควรเสริมสร้างขีดความสามารถของระบบอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ท่ามกลางความไม่แน่นอน เพื่อเปลี่ยนแปลงและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนเพื่อสนองตอบความต้องการของสังคมและส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความเป็นธรรม ระบบอุดมศึกษาควรมีและธำรงรักษาความเป็นต้นฉบับและความมีระบบระเบียบเคร่งครัดด้วยความเที่ยงธรรม ในฐานะที่เป็นข้อกำหนดพื้นฐานสำหรับการพัฒนาและรักษาคุณภาพไว้ในระดับที่ต้องการได้ นอกจากนี้ควรจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อเอื้อให้นักศึกษาสามารถประสานกลมกลืนเข้ากับสังคมแห่งการเรียนรู้ของโลกในศตวรรษที่กำลังจะมาถึงได้อย่างเต็มที่

เชื่อด້วยว่ควมร่วมือและกรแลกเปล่ยนระหว่งประเทศเป็นหนทงส่ค้ญในกรพัฒนอุมศกษท่วโลก

ด่งนั้ ที่ประชุมจ้งได้ร่วกันประกศปฏญญลอกว่ด້วยกรอุมศกษ เน้นกรกจและหน้ที่ของอุมศกษ กรก่กหนดวศยทศนั้ใหม่ของอุมศกษ จกวศยทศนั้สู่กรปฏบต โดยก่กหนดไว้ ร่วม 17 มตร เพื่อได้ศกษเฉพะกรกจและหน้ที่ของอุมศกษ จ้งขอให้ศกษค้ประกศฯ ในมตร 1 และมตร 2

กรกจและหน้ที่ของอุมศกษ

มตร 1 กรกจในกรให้กรศกษ ฝกอบรมและวศย

พวกเรขอย่นย่นว่ควรด่รง เสรมสร้ง และขยยขอบเขตกรกจหลก้และคูนค้วของอุมศกษ โดยเฉพะกรกจในกรก่ให้เกิดกรพัฒนที่ข่งย่นและกรปรบปร่งส้งคมโดยร่วมเพื่อ

ก. ผลตบ้ฉทตที่มีคูนภพสูงและพลเมองที่มีควมร่วบคชอบเพื่อให้ส่กรถอบสนองควมด่งกรค้เนนกรกจของทกภคของส้งคม โดยจ้ดกรเรยนกรสอนให้สอดค้ดงกัน ร่วมท้งกรฝกอบรมวศยศษ จ้งประกอบด້วยควมรู้และทกษะระดบสูง โดยใช้หลก้สุดรและเนื่อหทที่เหมสมและสอดร่วบกับควมด่งกรของส้งคมท้งในป้จจุบนั้และอนาคดข่งด่อเนื่อ

ข. สร้งโอกศ (espace ouvert) เพื่อกรศกษระดบสูง และกรศกษตลอดชวต โดยเป็ดให้ผู้เรยนได้มีทงเลือกสูงสุด และให้มีควมยัดหยุ่นในกรข่และออกจกรระบบกรศกษ ดลอดจนให้โอกศในกรพัฒนค่นเองและกรเคล่ยนข่ยในส้งคม เพื่อสร้งควมเป็นพลเมองค้และเพื่อให้มีส่วร่วมในส้งคมข่งเข้มแข็ง ด້วยวศยทศนั้ที่กว่งโกล เพื่อสร้งศกษภพส่วนค่นและเพื่อส่งเสรมลทธมมนุษย์น การพัฒนที่ข่งย่น ประชารบไตยและส่นคภพภยได้บรบทของควมยุคธรม

ค. พัฒน สร้งสรรรค์ และกระจยควมรู้ผ่กรวศย และถ่ยทอดควมเชยวขญในสขทที่เกยวข่งให้เป็นบรกรก่ชมน เพื่อช่วเหลือส้งคมในกรพัฒนทงวฒนธรมส้งคม และเศรษฐกจ ส่งเสรมและพัฒนกรวศยทงวศยศษและเทคโนโลยี ร่วมถ้งกรวศยทงส้งคมศษศษ มนุษยศษศษ และนฤมตศลป้

ง. ช่วสร้งควมข่ใจ ค้ควม อนุรค์ ฝ่มพุน ส่งเสรมและเผยแพรวฒนธรมเข่งประวตศษศษท้งระดบชต ภูมภค และนณชต ในบรบทของลทธพุนย่นและควมหลกหลยทงวฒนธรม

จ. ช่วยปกป้องและเพิ่มพูนคุณค่าของสังคม โดยฝึกฝนเยาวชนเรื่องค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของชุมชนประชาธิปไตย และเสนอมุมมองเชิงวิพากษ์และเป็นกลาง เพื่อช่วยในการถกประเด็นทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์และเพื่อเสริมสร้างมุมมองเชิงมนุษยธรรม

ฉ. เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงการศึกษาทุกระดับรวมถึงการฝึกอบรมครู

มาตรา 2 บทบาทด้านจริยธรรม ความเป็นอิสระ ความรับผิดชอบและหน้าที่ในการคาดการณ์

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานภาพของบุคลากรด้านการสอนระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโกในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2540

สถาบันอุดมศึกษา บุคลากร และนักศึกษา ควรจะ

ก. ชำรงรักษาและพัฒนาภาระหน้าที่หลักของตน โดยใช้จริยธรรมและความเข้มงวดเชิงวิทยาศาสตร์และปัญญาไม่ว่าจะในการทำกิจกรรมใด ๆ

ข. สามารถให้ความเห็นเรื่องจริยธรรม วัฒนธรรม และสังคมได้อย่างอิสระเต็มที่และด้วยความตระหนักดีถึงความรับผิดชอบของตน ซึ่งเป็นการใช้อำนาจเชิงภูมิปัญญาตามที่สังคมต้องการเพื่อช่วยในการไตร่ตรอง สร้างความเข้าใจ และลงมือปฏิบัติ

ค. เพิ่มบทบาทของตนในการวิพากษ์และมองไปในอนาคต โดยหมั่นวิเคราะห์แนวโน้มทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีจุดเน้นที่ชัดเจนสำหรับการคาดการณ์เตือนภัยและป้องกัน

ง. ใช้ความสามารถทางภูมิปัญญาและเกียรติคุณด้านศีลธรรมเพื่อปกป้องและเผยแพร่ค่านิยมซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลอย่างแท้จริง รวมถึงสันติภาพ ความยุติธรรม เสรีภาพ ความเสมอภาค และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตามที่ระบุไว้ในธรรมนูญของยูเนสโก

จ. ใช้อิสรภาพและเสรีภาพทางวิชาการอย่างเต็มที่ตามสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในขณะเดียวกันจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถให้สังคมเข้ามาตรวจสอบได้อย่างเต็มที่

ฉ. ช่วยระบุและจัดการประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความกินดีอยู่ดีของชุมชนประเทศชาติและสังคมโลก (สุนทนา พรหมบุญ และคณะ, 2542 : 1-31)

หลักการเรียนรู้ของมนุษย์

นักการศึกษาเชื่อว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของมนุษย์จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ที่จะส่งผลในการพัฒนาบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความต้องการในการเรียนรู้ ความปรารถนาที่จะรู้และคิดหาเหตุผลที่สามารถโต้แย้งและชี้ว่าตนเองได้ ดังนั้น มนุษย์จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่พึงพอใจของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มาจากภาษาอังกฤษว่า Self-Directed Learning โดย มัลคอม เอส โนลส์ (Malcolm S. Knowles 1975, 18) เป็นผู้ริเริ่มใช้คำนี้เป็นครั้งแรก ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลมีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ การทำกิจกรรมเพื่อค้นหาความรู้ เช่น การค้นคว้าเอกสารจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ การพบปะบุคคล การเลือกและกำหนดแผนการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นด้วยตนเอง อาจจะได้หรือไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม ต่อมา รอดนี สเคเจอร์ (Rodney Skage 1978, 13) ได้อธิบายเสริมว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดจนความสามารถในการวางแผนปฏิบัติและการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในลักษณะที่เป็นรายบุคคลและในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้ที่ร่วมมือกัน บุคคลนั้นวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอาจจะเกิดได้จากการใช้บทเรียนสำเร็จรูป การศึกษาด้วยตนเอง เช่น การอ่านเอง คิดเอง ทดลองหรือปฏิบัติหรือค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้ คอลิน กริฟฟิน (Colin Griffin 1983, 153) อธิบายว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตน และความสามารถในการวางแผนปฏิบัติการและการประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับสตีเวน บรูคฟิลด์ (Steven Brookfield 1984, 59-71) ได้ให้ความหมายที่กระชับขึ้นมาว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การเป็นตัวของตัวเอง ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีความเป็นอิสระโดยอาศัยความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกน้อยที่สุด

จากความหมายที่ได้กล่าวไว้แล้ว พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล โดยบุคคลนั้นมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง มีความตั้งใจ กำหนดเป้าหมาย วางแผนการเรียน เลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และมีการวัดและประเมินผลตนเอง

ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ทำให้จัดการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องมุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้ทันต่อเหตุการณ์ ฝึกฝนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

มัลคอม โนลส์ (Malcolm Knowles 1975, 15-17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ไว้ดังนี้

1. บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่าดีกว่าบุคคลที่เป็นเพียงผู้รับ หรือรอให้ครูถ่ายทอดวิชาความรู้ให้เท่านั้น โดยจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจ สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่า

2. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า คือ เมื่ออยู่ในช่วงวัยเยาว์ เป็นธรรมชาติที่จะต้องพึ่งพิงผู้อื่น ต้องการผู้ปกครองปกป้องเลี้ยงดู และตัดสินใจแทนให้ เมื่อเติบโตมีพัฒนาการขึ้น ก็ค่อย ๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพิงผู้ปกครอง ครู และผู้อื่น การพัฒนาเป็นไปในสภาพที่เพิ่มความเป็นตัวของตัวเอง และชี้นำตนเองได้มากขึ้น

3. การศึกษามีพัฒนาการใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น มีหลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการทางวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ โปรแกรมการเรียนที่จัดแก่บุคคลภายนอก มหาวิทยาลัยเปิด รูปแบบของการศึกษาเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นความอยู่รอดของชีวิตในฐานะที่เป็นบุคคล และเผ่าพันธุ์มนุษย์ เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นโลกที่แปลกไปกว่าเดิม มีความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งข้อเท็จจริงนี้เป็นเหตุผลไปสู่ความจำเป็นทางการศึกษาและการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (A lifelong process)

ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ลูซี่ เมดเสน กูกลีเอลมิโน (Lucy Madsen Guglielmino 1977, 1) กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Openness to learning opportunities) ได้แก่ ความสนใจในการเรียนความภูมิใจเมื่อเรียนสำเร็จ ชอบศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด ยอมรับคำติติงในความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำความเข้าใจเรื่องที่ยาก ๆ
2. มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self concept as an effective learner) ได้แก่ ความสามารถที่จะเรียนเมื่อต้องการจะเรียน สามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม สามารถแสวงหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ
3. มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Initiative and independence on learning) ได้แก่ ความไม่ทอดทิ้งแม้จะไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ชอบที่จะเรียนไม่มีปัญหาในการทำความเข้าใจจากการอ่าน และสามารถทำงานด้วยตนเองได้อย่างดี
4. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Informed acceptance of responsibility for one's own learning) ได้แก่ การยอมรับตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดพอควร มีความเชื่อว่าการคิดอยู่เสมอดีกว่าตนเองเป็นใคร กำลังทำอะไรเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษารองตน
5. มีความรักในการเรียน (Love of learning) ได้แก่ ความชื่นชมต่อบุคคลที่ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ มีความต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากกว่านี้ มีความสนุกสนานในการค้นคว้า และมีความตื่นตันทนสนใจในการเรียนรู้
6. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ได้แก่ มีความคิดที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี สามารถหาแนวทางในการเรียนสิ่งใหม่ ๆ ได้หลายทาง
7. มองอนาคตในแง่ดี (Positive orientation to the future) ได้แก่ ความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบคิดถึงเรื่องในอนาคต และรู้ดีว่าตนเองต้องการเรียนอะไรเพิ่มเติม
8. สามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to use basic study skills and problem solving skills) มีทักษะในการอ่าน การเขียน การฟัง และการจำ มีความสนุกกับการแก้ปัญหา และคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในสังคมปัจจุบันคงไม่มีใครที่จะปฏิเสธความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ รวมทั้ง

โลกโดยส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็ว ด้วยอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการสื่อสารโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก เช่น ทางด่วนข่าวสารข้อมูล (Information Superhighway) รวมทั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ต (Internet) ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งข่าวสาร โลกถูกหลอมเป็นหนึ่งเดียวไร้ซึ่งพรมแดน เปรียบประหนึ่งเป็นหมู่บ้านโลก (Global Villages) ขณะเดียวกันกิจกรรมทุกด้านไม่ว่าเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา สิ่งแวดล้อม ถูกเชื่อมโยงให้เข้าถึงซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543, 1)

ในโลกศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสารและความรู้จึงเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนา คุณภาพของคนจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในเชิงความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ทุกประเทศในโลกเริ่มตระหนักดีว่าคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ตามด้วยเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างขีดความสามารถในการผลิตและแข่งขัน ชาติต่าง ๆ จึงแข่งขันกันโดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของทรัพยากรทางปัญญาเป็นหลัก ซึ่งมนุษย์จะมีความสำคัญและเป็นศูนย์กลางการพัฒนามากที่สุด เนื่องจากมนุษย์เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุดคือ แรงงานและสติปัญญา สิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ก็คือ การศึกษา ซึ่งการศึกษาจะช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและปรับตัวได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงนั้น หรือสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ได้ ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกคนให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ เนื่องจากการศึกษานั้นเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ การศึกษาจึงต้องเป็นเรื่องที่สืบเนื่องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย คนเราจึงต้องมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทุกคนต้องอยู่ในฐานะต้องเรียนรู้ ปรับปรุงตัวและจะต้องศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของสังคม ดังนั้น สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ก็คือ สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ซึ่งเป็นสังคมที่มนุษย์มีความจำเป็นต้องทำการศึกษาหาความรู้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะช่วยให้

ให้ตัวเองและสังคมรอบข้างให้สามารถตามทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอนี้ได้ มีการจัดระบบการศึกษาเพื่อสนับสนุนให้บุคคลได้มีการเรียนรู้ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หรือที่เรียกว่า การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542, 1; 2543, 2)

ในสังคมแห่งการเรียนรู้นั้น ทำให้นานาประเทศทั้งที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาตื่นตัวในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ หรือการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้อุดรรับกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ โดยต่างตระหนักว่าการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะให้คิดเป็น วิเคราะห์เป็น และสามารถนำสาระที่ได้จากขั้นตอนการเรียนรู้มาปฏิบัติได้จริง กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ฝึกให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าพูด และกล้าแสดงออกในอันที่จะแก้ปัญหา การจัดการศึกษายึดถือผู้เรียนและปัญหาของท้องถิ่นเป็นหลัก เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตลอดชีวิตมากยิ่งขึ้น โดยในปัจจุบันแนวคิดทางการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนมาในแนวทางที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาได้วางแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered) โดยมีการปฏิรูปการศึกษากันอย่างกว้างขวางทั้งประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ โดยในประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาไทยด้วยการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้พร้อมสำหรับความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และเป็นพลังอำนาจสำคัญในการนำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มีเกียรติและศักดิ์ศรีเทียบเท่านานาชาติ

สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นไปที่การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหลัก กำหนดให้การจัดการศึกษายึดหลัก 3 ประการ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่วนรูปแบบของการจัดการศึกษากำหนดไว้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา นอกจากนั้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ยังต้องส่งเสริมให้

ผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542, 1-41)

ระบบการศึกษาไทยที่ดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student centered) กล่าวคือเป็นการเรียนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนว่ามีความสามารถทางสมองที่จะเรียนรู้ได้ การจัดกิจกรรมเป็นการเรียนที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยเปลี่ยนจากเดิมเน้นการลอกเลียนแบบการท่องจำ การบอกความรู้ มาเป็นการค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยการลงมือทำและการสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้อย่างมีความสุข คิดเป็น ทำเป็น มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เป็นการเรียนรู้ที่ครูต้องลดเวลาอธิบายเพื่อขยายเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูยังคงมีบทบาทและความสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้เรียนหมั่นคิดวิเคราะห์ และฝึกปฏิบัติ เพียงแต่รูปแบบการทำงานหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้จะเปลี่ยนไปเท่านั้น ครูจะไม่บอกความรู้ แต่จะสร้างจะเป็นผู้แนะนำหรืออำนวยความสะดวกในการสร้างความพร้อมด้วยการใช้กิจกรรมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เป็นกัลยาณมิตร รู้ความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด และสามารถรวมทั้งมีความรู้ในเนื้อหาวิชา สามารถแนะนำแหล่งความรู้แก่ผู้เรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542, 1; 2; 2543, 1-2)

การเปิดสอนกระบวนวิชา RU 100

บัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกคนต้องเป็นคนดี คนเก่ง เก่งเรียน เก่งงาน ฉลาดเฉลียวเชี่ยวชาญฎีกา เป็นคนดีมีจิตใจดีงาม มีจริยธรรมมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวทิตาคุณผู้มีพระคุณ มีความสำนึกหน้าที่รับผิดชอบดูแลบ้านเมือง

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้กำหนดนโยบายให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม เน้นการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างสันติสุข โดยเปิดกระบวนวิชาใหม่ RU 100 ความรู้คู่คุณธรรม เป็นกระบวนวิชาบังคับ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ นักศึกษามีทัศนคติ วิสัยทัศน์ และแนวความคิดแบบวิทยาศาสตร์โดยใช้เหตุผล ในการวินิจฉัยปัญหา
2. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีเป็นพื้นฐานในความเข้าใจเกี่ยวกับชาติภูมิในการดำรงเอกลักษณ์ และความมั่นคงของชาติ
3. ให้รู้จักอนุรักษภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีความเข้าใจในความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ
4. ให้มีความรู้และความเข้าใจในภาวะการณ์ทางวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์

สภามหาวิทยาลัยรามคำแหง ครั้งที่ 4/2543 วันที่ 24 เมษายน 2543 อนุมัติ ให้เปิดสอนกระบวนวิชาใหม่สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ไม่นับหน่วยกิต ไม่เก็บค่าหน่วยกิต แต่เป็นวิชาบังคับทุกสาขาวิชาจะต้องสอบผ่านจึงจะสำเร็จการศึกษาได้

คำอธิบายรายวิชา

กระบวนวิชา RU 100 ความรู้คู่คุณธรรม

(Knowledge and Morality)

3(3-0-9) (ไม่นับหน่วยกิต)

ศึกษาความคิดรวบยอดเชิงวิสัยทัศน์ ทฤษฎี หลักการ กระบวนการและยุทธศาสตร์ การพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาสุขภาพกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย สำนึกนำในการดูแลรับผิดชอบต่อบ้านเมือง ความรู้ความเข้าใจในหลักการทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจสังคม ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล สร้างสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน รู้จักพึ่งตนเอง ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

Course Description

Course RU 100 Knowledge and Morality

3(3-0-9) (Non-credit)

Conceptualized study of visions, theories, principle, processes and human learning development strategies, creative thinking, the development of physical and mental health, intellect, knowledge and morality, ethical and cultural way of life, good quality of life, human dignity, pride in Thai identity; inculcating sound awareness of the nation's responsibility, an understanding of politics, governances, socio-economics, arts and national cultural principles; local wisdom, Thai wisdom, and universal knowledge; inculcating belief in conserving natural resources, the environment and energy; self-reliance; acquiring a thirst for knowledge and capability of self-learning on a continuous basic, the application of theories into practice.

การวัดและประเมินผล

กระบวนวิชา RU 100 (3) ความรู้คู่คุณธรรม (Knowledge and Morality)

นักศึกษาสามารถเลือกการวัดและประเมินผลวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้

วิธีที่ 1 การสอบข้อเขียน 100% ข้อสอบปรนัย 120 ข้อ หรือ

วิธีที่ 2 การสอบข้อเขียน 80% และการฝึกปฏิบัติทางด้านจริยศาสตร์ 20%

(ข้อสอบปรนัย 96 ข้อ และแบบประเมินการฝึกปฏิบัติจากวัด โบสถ์ และ มัสยิดที่มหาวิทยาลัยรับรอง)

ผลการสอบจะไม่เป็น G P F เหมือนกระบวนวิชาอื่นๆ แต่จะเป็น

S (Satisfactory) เป็นที่พอใจ หรือ U (Unsatisfactory) ไม่เป็นที่พอใจ นักศึกษาจะต้องสอบได้เกรด S ในกระบวนวิชา RU 100 จึงจะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรได้

หัวข้อที่กำหนดให้ศึกษา

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จึงได้กำหนดหัวข้อเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาของกระบวนวิชา RU 100 ความรู้คู่คุณธรรม ดังต่อไปนี้

- หน่วยที่ 1
- อารัมภบท
 - กระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 - ปาฐกถาด้านการศึกษาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 - ปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษา
 - หลักการเรียนรู้ของมนุษย์
 - การเปิดสอนกระบวนวิชา RU 100
- หน่วยที่ 2
- กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ เสริมสร้างแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์
 - กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์
- หน่วยที่ 3
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเรียนรู้
 - การฝึกฝนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- หน่วยที่ 4
- การพัฒนาสุขภาพกายและพัฒนาสุขภาพจิต
 - การพัฒนาบุคลิกภาพ
 - การมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข

- หน่วยที่ 5 - การพัฒนาสติปัญญาตามหลักการและแนวคิดที่ถูกต้อง
- การพัฒนาสติปัญญา
- หน่วยที่ 6 - หลักจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมในการดำรงชีวิตที่รับผิดชอบต่อสังคม
- หน่วยที่ 7 - ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ
- ความรู้คู่คุณธรรม : ความเป็นมนุษย์
- การเมืองและการปกครอง
- หน่วยที่ 8 - ความเป็นไทย ความภาคภูมิใจ มีความสำนึกนำในการดูแลรับผิดชอบต่อ
บ้านเมือง
- การรู้จักพึ่งตนเองใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและ
จริยธรรมในการแสวงหาความรู้
- หน่วยที่ 9 - ความรู้ ความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ
- คุณธรรมนำสังคม
- หน่วยที่ 10 - ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล
- การเสริมสร้างภูมิปัญญาของมนุษย์
- หน่วยที่ 11 - การเสริมสร้างสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ
พลังงาน จริยธรรมเชิงอนุรักษ์
- หน่วยที่ 12 - แนวความคิดความรู้คู่คุณธรรมและสิ่งที่ควรปลูกฝัง
- หน่วยที่ 13 - ปัจจัยมบท ความเป็นบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม

รายละเอียดของแต่ละหัวข้อ นักศึกษาสามารถศึกษาได้จากตำราฉบับนี้เป็นลำดับไป แต่ละหัวข้อจะกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การนำเสนอเนื้อหาในรายละเอียด กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลและบรรณานุกรม ดังนั้น ตำราฉบับนี้จึงเป็นตำราที่นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมในหัวข้อความรู้ที่มีความสนใจและมุ่งนำไปสู่การปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมต่อไป

บรรณานุกรม

- ประเวศ วะสี, 2538. **แต่คุณครูก็ลายฉิมมิตรของสังคม**. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้ว การพิมพ์.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2542. **รัตนพิณิจ นิเทศการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- _____. 2543. **รัตนประทีป**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. 2542. กันยายน 6. **รายงานการปฏิรูปการศึกษา : การปฏิรูปการเรียนรู้ (ตอนที่ 1)**. [Online]. Available URL: <http://onec.go.th/move/news/sep-06a.html/>. 1-2.
- _____. 2542. กันยายน 13. **รายงานการปฏิรูปการศึกษา : การปฏิรูปการเรียนรู้ (ตอนที่ 2)**. [Online]. Available URL: <http://onec.go.th/move/news/sep-13a.html/>. 1-2.
- _____. 2542. ธันวาคม 27. **การปฏิรูปการเรียนรู้ : มุมมองจากประสบการณ์ต่างประเทศ (ตอนที่ 1)**. [Online]. Available URL: <http://onec.go.th/move/news/dec-27-b.html/>. 1-2.
- _____. 2543. มกราคม 7. **การปฏิรูปการเรียนรู้ : มุมมองจากประสบการณ์ต่างประเทศ (ตอนจบ)**. [Online]. Available URL: <http://onec.go.th/move/news/jan07.html/>. 1-2.
- _____. 2543. มกราคม 10. **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)**. [Online]. Available URL: <http://onec.go.th/plan/8/p12.html/>. 1-3.
- _____. 2543. มกราคม 10. **สังคมโลกในอนาคต**. [Online]. Available URL: <http://onec.go.th/plan/8/p1231.html/>. 1-4.
- _____. 2543. มกราคม 15. **บทบาทและความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาประเทศ**. [Online]. Available URL: <http://onec.go.th/ofsted/chapter1/page2-c.html/>. 2.

สุมนฉา พรหมบุญและคณะ (บรรณาธิการ) (2542). **ปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสาระและการดำเนินงาน**. กรุงเทพมหานคร : กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Brookfield, Steven. 1984. "Self-Directed Adult Learning : A Critical Program," **Adult Education Quarterly**. 35(2) : 59-71; Winter.

Griffin, Collin. 1983. **Curriculum Theory in Lifelong Education**. London : Croom Helm.

Guglielmino, Lucy Madson. 1977. "Development of the Self-Directed Learning Readiness Scale." Unpublished Ed.D. dissertation University of Georgia.

Knowles, Malcolm S. 1975. **Self-Directed Learning : A guide for Learners and Teachers**. Chicago : Association Press.

Shaper, Rodney. 1978. **Lifelong Education and Evaluation Practice**. Oxford : Frankfurt Unesco Institute for Education.
